

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Otto E. Skilsson, Färingtofta*
 Härad: *N. Åsbo* Berättare: " "
 Socken: *Färingtofta* Berättarens yrke: *f. d. lantbr.*
 Uppteckningsår: *1958* Född år *1877 i Färingtofta*

Lilla jul och lille julafton. s. 1-3.

LUF 47

*Hvarandeskap, förlossning, barnsäng
och kyrkbägmning. s. 4-14.*

" 96

Det späda barnets klädsel och vård.

s. 15-22.

" 97

Lille jul och lille julafton
i slutet av 1800 talet och början av 1900 talet

huf 47
1.

1
Lille julafton kallades kvällen före
julafton

2
Godtiset sopades, möbler och väggar tvättades
sedan kokades fläsk, som skulle användas
till julen, på kvällen brukade dopps
brädkivor i grytan och äts, det kallades
dopps i ~~tynan~~ grytan

3
Man ej hört några gåvor utdelades
på lille julafton.

4
Lusiaperandet var alldeles okänt
på denna trakt, då här på landsbyggen
föret efter 1920 man hördas talas om det

5. 6. 75.

Här på landsbyggen finns ännu ej någon
Lusiadag av något slag, och det talas
ända om Lusiä

Julgrisen slaktades 2 dagar före julafton
det var litet festligt för slaktaren när
han kom och slakte julgrisen; på kvällen
var han bjuden dit på blodkorv, då delade
han sonder grisen, så de kunde använda
den i köket, någon smakbit med hem
fick möjligen slaktaren, men här var en
i varje by som brukade slakta till sine
granna

. 10

Med svinnotta menades om ^{man} skulle uppa
Lidigt vid 3 tiden på morgonen

11.

Lusia och Lusiakatten, var ett okänt
begrepp här på trakten

12, 13, 14

Kyndelmässa firades ej det jag kan
minnas, eller hört talas om

15

Uttrycket Benmarkerandag har jag hört
talas om

16

Julen ansågs slut den 13 januari (Torsdag)
då kokades risgröt, så de skulle äta
den mätta, och dess brukta ställas
fyll, så de skulle dansa julen ut

Havandeskap. Förlösning - Bamsängsbyrå

Tiden avser från 1890 - 1910 och omfattar
Föräldrar, Småbuckars - handverkare och
arbetare

Förställning till Barn

De flesta föräldrar ville gärna ha barn
Antalet talas ej om, de trodde det var fört
bestämt, tvillingar tyckte de nog var mycket
men var i allmänhet nöjda med det. De
ville helst ha två barn av varje kön, men
man hörde sällan att de var missbelatna
hur det blev. Barnlösa äktenskap ansåg
mycket fört, men jag hörde aldrig någon
försökte medel mot ofruktsamhet de brukade
söka få ett fosterbarn ibland

Den vanliga tiden för att få barn var 20 & 21
år för kvinnan, sedan brukade det vara
minst 1 år mellan varje bamsäng

Begränsningen av barnantalet gjorde nog många
 rodd preventiva medel, och även ogifta
 försökte försökte driva fostret men misslyck-
 = kades merändels så de gjorde ej om det, några
 enskilda personer höjde sig ej talas om
 det betraktades som brott och synd
 tyvärr var det nog många som tvingades
 till äktenskap på grund av havandeskap
 hade de gift sig före barnets födelse
 var det ingen antydning, emmar, vilse
 2. nog gärna kamraterna i skolan kalla
 dem för Korungar

Havandeskapet

De gamla brukar säga att den eller den
 var tjock, han tala gärna aldrig om
 om det för en det syntes, något grans-
 tog aldrig utan av läkare, kvinnan
 själv trodde sig ha redt på tiden för

föreläsningarna väntas, de kunde vänta
efter senaste månadsrening.
Att modererna till särskildt kön, har jag
alltid hört talas om, var också en tredje
det var av högre makt bestämt vad det
skulle bli. Det var endast de mest ekono-
miska betede som lät undersöka sig av
läkare. Blevande moder fick ej deltaga
i något kroppsarbete, särskildt fick hon
ej lyfta eller bära tunga bördor.

3. Måttin fick hon själv välja vad hon tyckte om
längre tillbaka i tiden var ju klänningarna
längre så det observerades ej mycket
om de var litet kortare framme.
Hägen sårställning kan ej säga att blevande
moder intog, alla visste ju att det var
naturens ordning som skedd.
Blevande moder kunde efter en tid ej göra

ämnet är hushållsarbete i hemmet
 De ogifta hade ju det svårare om de ej
 hade ankning som de kunde flytta till, så
 fick de anlita fattigvården för att få
 husrum och mat. Blivande modern iord-
 stälde utstyrelsen om hon själv var sytunn
 hon kunde ju taga reda på hos grannarna
 vad som behövdes, annars lejdi hon some-
 onerska något särskildt namn på glögen
 har jag ej hört. Waggan togs ej med
 för än barnet kom. Den som ej själv hade
 4 häst, tinga styvts hos grannen att hämta
 Bammskan, det var en tradition som
 alla var beredda på, så hade blivande modern
 talat med Bammskan, några andra för
 2 beredelsen gordes ej för när Bammskan
 kom tack hon besluta om lakare behandlas
 Lillas

Wid missfall Toy kyrkovaktmästaren
portst med till kyrkogården och begravde
det. Orsaken till missfall äro väl många
som endast läkare känner till.

Om någon trodde hon gick öfver fick
rådfråga läkare.

Förlösningen

Här på landet skedd förlösningen i kammret
i vanlige sängen. Värme - ljus - varmt
vatten - tvättst och lappas ordnades alltid

5 Bammorskan med att det fanns. Om ej någon
kunnig Finare fanns, bruke de tala med
någon grannkvinnas som gick Bammorskan
Fickande. Personligen har jag på min
hustrus önskan alltid varit närvarande
vid mina 6 Bams förlösning.

Bammorske parivörje föreläring, förlöste
och ordna med förlösningen såvida ej

något särskildt tillfälle, då läkare anlitas
Barnmorskan fick genomgå en utbildning i
Lund kvarifrån de utexaminerades och
valdes de av församlingen och erhöles 300
kronor i lön ^{om året} samt 5 kronor för varje barn
hon förelagde, jag har aldrig hört från den
tidn utan föreläsningen försiggick i
sängkammaren i deras vanliga säng, som
barnmorskan bäddade när hon kom, om
hon hade något särskildt plagg i den kammar
jag ej så. Barnafödelskan var endast
klädd i linne. Mat väskorna kallar hon
jag ihört. Barnmorskan som skötte om det
hela brukade ge barnafödelskorna olika slag
medicin men vad det var fick ingen reda på.
Barnmorskan vi hade i Färingstafta var
mycket kunnig, så hon ordnade allt med
medesiner. Om barnet låg fast eller annat

rekvirerade Barnmorskan läkare och
modern i flertalet fall till lasarett
Hygieniska förhållande voro särskildt
goda vid sådana tillfällen. någon särskild
förtäring var ej utan möjligen Kaffe o bröd
Personligen ville min hustru att jag skulle
ligga på knä vid sängen, och hon fick
hälla mig om halsen hon kunde knipa
ganska hårdt ibland, om det kunde
lindra hennes värken, ut jag icke
sedan barnet var tvättat och påklätt
överlämnades det till modern, för att läsa
sig dia. Vardsträngar avklipptes och bands
om av Barnmorskan som kom till egen
efter ett par dagar, så den var färdig att
tas bort vad de gjorde av den här jag aldrig
hört. Barnets badning och tvättning efter
födelsen gjordes av Barnmorskan Temperaturen

vet jag ej men varmt var det, på sine
ställen lades mycket i väntet.

Barnet vågdes men uppgavs vatta viktors
Efterbordet ordna Barnmorstan när hon
kom hit efter två par dagar, hur de gjorde
med den här jag följt reda på

Man brukade brida den förlösta kvinnan

Om barnet levde men modern dog under
förlossningen försäktas föda upp barnet
men det var mycket sällsynt det lyckades

Om modern dog under förlossningen och
barnet levde kan jag ej yttra mig om jag
vet ej någon plats där så hänt

Stagan björding eller särskild Färdning
löskam ej under förlossningen

De andra barnen brukar tro och säga att
Barnmorstan hade den lilla med i sin
koffert

Barnsängstiden

Det var att hon låg i barnsäng
Såvida ej kaffliktionen stötte till brukte hon
ligga i 8 dagar, skulle något stöta kommas
läkare. Klätren under barnsängen brukte
endast vara ett nattlinne. Sängen bäddad som vanligt
De som ej hade tjensie fick tala med någon att
sköta huset, såvida ej mammen hade tillfälle
dertill.

9 Kläkt och värmer brukte under barnsängen
komma och hälsa på och de hade ibland
gåvor med till familjen, någon bjudning
var det ej, utan de ansåg sin skyldighet
att komma och hälsa på.

Besökare var endast kvinnor i vanlig kläd
Den nyblivna modern ansågs ^{ej på något} så ören
utan omgicks med andra som vanligt

Kyrkotågning

Samtidigt som barnet döptes omkring en
 månad efter födelsen, brukta modern kyrkotågen
 i kyrkan, det skedd före dopet och högmässan
 mannen blev alltid kyrkotågen
 När man anmälde barnet till dop på
 pastorsexpeditionen, anmälde man även
 modern till kyrkotågning, ingen avgift utades
 modern var svartklädd, barnet var ju klädt
 10 i dopklädnad som beskrevs föra prästomulär
 Söndagskvällen var barnet med gudmor och faddas
 kyrkotågningur sige rum i gården fram för
 altaret efter dopet reste de hem.
 Några gåvor emottogs ej av gästen
 Det här ej varit brukligt här, men
 efter hemkomsten från kyrkan brukta
 ljudas släkt och vänner på kalas

Ogift kvinna kyrkotags i Sakrastian
 Har någon fått missfau har jag ej hört
 hon blivit kyrkotagen
 Det skulle vara om prästen förestår något
 men det har jag ej hört
 Det brukar vara någon som resorger i
 i hemmet och byta till rena bångkläder medan
 modern och barnet var i kyrkan. då brukar
 gästerna också komma till dopkalas
 Det var brukligt att såväl fader som
 moder gick till kyrkan söndagen efter dopet
 kyrkotagningen uppträdde på denna ~~fest~~
 Trakt omkring 1920. Några yttalande
 för och emot har ej hört

Jmf 97

Det späda Barnets kläden och värd
Den tidsperiod som skildras är år 1890-1910
det avser Toypare- och daglonare- stötare
arbetare och mindre jordbrukare
Klädsel

In till barnet var fem år var det klädt
i tjöl, av hemmavävt tyg, som kallades
kott, därtill hade de underkläder av
vävt flanell utom lintyg närmast kroppen
de fästes mest med fastnålar och häcktor
färgen var mest grå som brukades på den
tiden i några ytterplagg brukade de ej få
före 5 års ålder, utan var det kott och de
skulle ut insveptes i sjalar, efter 5 år
brukade pojkarne få byxor och båda könen
brukade få varma hemmavävda ytterrocka
de och så meandets grå till färgen

Någon på vardag och fest var ju beroende
på föräldrarnes ekonomi

Här är mycket stor skillnad mot för och
nu skall ju alla ha sina ^{bägar} kladda med
spetsar och dylikt om de har råd eller ej.
Dopdrakten var en vit vare som rakta
länge än barnet, derefter syddes i
2 vackra veck modrens brudslöja rundt
omkring, den hängde långt ner mot
golvet. Vidare dopklädningar finns det
och lånat ut till dem som ej själva har
jag har talat med flera men låna
dem ut till fotografiering vill de ej.
Dopklädningarna äro lika nu som de alltid
har varit.

Småbarnskläder gömnes i regel till delvis
användas till efterkammande

Skötsel och vård

Vi hade här som i andra socknar anställt
 Bammorster som skötte om modern, så
 det fick utomstående ej befatta sig med
 hon klippte och band navelsträngen
 och kom dit efter några dagar, så det
 brukas den skulle gå så. Med bammorster
 gjorde var ju hennes hemlighet det talas ko ej
 om man byta på barnet flera gånger om dagen
 och dotta barnet, jag undrar om det ej varit
 med stärkelse, någon vagnung var det
 ej tal om tvivelsaken den såg fisk o kry ut
 Barnet låg mest hos modern de åtta dagar
 hon låg, hon låg ju ensam i en bred gässäng
 hon ville helst ha barnet hos sig
 jag har väl hört, jag har hört att modern
 legat ihjäl barnet men det är mycket
 sälsynt och brukade väl ja^{for} mal säng.

Det har jag g hört barnet kväder i sin egen sang, det var i så fall slum av den som bädda ner honom

Waggorna var 2 slag dels sådana som gick på medel på golvet och dels sådana som hängde i Taket. Efter det modern var uppe efter sin barnsang, bäddades barnet ner i vaggan på dagen med lakan och kuddar och på undre lakanet breddes en valduk för att hindra vata. Frånges ner på dynorna. Det var olika men jag tror de lades mest på vänster sidan. Detta var om dagen, på natten hade modern det hos sig, skulle man låta det ligga i vaggan var det en ring på var sida i vaggan så man band över vaggan så vare sig barn eller sängkläder kunde falla av. Skydnät var det alltid mot insekten. Digivring kallas här för gratta. Barnet brukar kallas lillen, det första målet

berättade på hur mycket du fick, börja
 din tysta, hade de vetterkoper i mjölk
 så att de blev blöta, sen tugga dem sådana
 och gav barnet. Om barnet ej tog bröstet
 trodde de något gick åt det och skicka bud
 på Bammarskall som kom och gav det
 någon medicin som brukta hjälpa
 Om mjölkstökning uppstod i bröstet hade de
 en mjölkpump av ett glasrör med gummi
 = bas som de kunde suga ut den för längre
 tid tillbaka fans det gamla gummer i tratten
 som kunde dra, så fick de sända bud
 efter en sådan, något värde på din mjölk var
 för att få mer du drack modern mjölk
 och svagdricka bland annat. Vilket de
 trodde gav mycket di. Det trodde att barnet
 på grund av dig i vningen fick moderns
 avsnely, vilket många gånger besannas

Barnet fick när det strök såväl dag som
natt, bestående tiden fanns ej. Förväringarna skedde
med ett smärtsamt något på bröstvärtorna, det
bruka ock på ganska fort. Jag har hört att
avvanda börjar dia igen, mjölken bruka
smärt att sitta i bröstet.

Spösmor förekom, ej på landsbyggen. Den
konstiga uppfostringen har förekommit de
uppfostra med flaskor o näpp på läkarens
föreskrifter de har den sammansatte mjölken
⑥ men det är ett drygt arbete för flaskorna,
skall läsas rena ock friska så modern vill
nå helst att de dör.
Man börjar med upplösta vetestorpor
oick mjölk ock gröt på många ställen
fick barnen vad de hade ock de mätte
väl av det.

Några särskilda barnsjukdomar kanna
jag ej, det var mest i magen då de hade det
olampulig föda.

Det kunde kunde vara ganska dyrt att
läsa dem, ^{halla för} de fick hava bindu om sig till
de var en 3-4 år då de trog på golv
och de börja gå uppe som de fick tala
för dem så lärde de så smamsom
Barnet fick ju alltid ha tillräff, och den
7 som gissa det sjöng och folklade med det
bröstnapp hade alla barn i äldre tider en
mjuk skämpanna, sedermera kom gummanapp
som användes ännu, deras vaggvisor kan
jag ej uppge, det var mest meningst
faller.

När man lyfte upp barnet tog man det
under armarne och lyfte det upp i famnen

Det skulle vara sommar och varmt och de tog
 ut barnet första året. Det kunde förekomma att
 den som passat barnet, viss sjukdom det och
 sätta sig ut i vackert väder, de som hade
 vagnar kunde ju köra omkring i trädgården
 och dylikt. Fryska ombud på golvet brukar
 de göra vid öt är sällan för de flesta är
 sedan tillverkat harar och vebb latta breda
 g samt latta långa, de släppt barnet när
 när de ställs upp på golvet, det får någon
 leksak till sig och börjar om några månader
 börja det lära sig ta föt i rebbarna och själv
 försöka resa sig upp, det brukar de gå efter
 en tids övning sedan lär sig så småningom att
 gå. Modern får gärna sköta barnet, fadern är upptagen
 av sitt arbete. Utövningslaga barn skötes
 på samma sätt, skulle de brista får
 lärovärdstygelsen hand om dem